

2018-086

Archeologienota Ingelmunster Kruisstraat 4-6

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

18-10-2018

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen te Ingelmunster Kruisstraat 4-6 (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt en de bodemingrepen groter zijn dan 1000m², dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog. Deze archeologienota is enkel van toepassing op de sloop- en nivelleringswerken die zullen plaatsvinden op het plangebied. Indien er in de toekomst nog werken gebeuren op het terrein waarvan de oppervlakte de drempelwaarden opgenomen in het Onroerendergoeddecreet overschrijden, dan zal een nieuwe archeologienota moeten opgesteld worden afgestemd op die toekomstige bouwplannen.

Het terrein is ca. 2,7 hectare groot en heeft een min of meer rechthoekige vorm. Het was tot enige jaren geleden in gebruik als dierenpark met bijhorende speeltuin en horecagelegenheid (Aviflora). Momenteel is de site niet meer in gebruik en braakliggend, een deel van de infrastructuur is ondertussen al afgebroken. Er zijn 2 grote waterpartijen van 1,5m diep aanwezig op het terrein (in het noordwesten en in het zuidoosten), waarin zich centraal telkens een eilandje bevindt. Het eilandje in het zuidoosten is verhoogd en bevindt zich 6m boven het maaiveldpeil. De bebouwing situeert zich vooral in de noordoostelijke hoek en langsheen de oostelijke, zuidelijke en westelijke grens. In de zuidwestelijke hoek is een weide gelegen. Doorheen het domein lopen een aantal verharde wandelpaden.

Het plangebied was sinds 1777 tot voorbij midden 20ste eeuw steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. In de jaren 1960 werd op het terrein een dierenpark ingericht, dat geleidelijk verder werd uitgebreid tot een recreatiepark met speeltuin en horeca in de daaropvolgende decennia. Begin 21ste eeuw werd de uitbating stopgezet. Het oorspronkelijk reliëf van het plangebied, met een dalend verloop van noord naar zuid, werd in de jaren 1970 grondig gewijzigd met aanleg van 2 vijvers en enkele ophogingen. Recent vonden er in het kader van een milieuonderzoek enkele bodemingrepen plaats op de site. Er hebben de laatste 40 jaar dus al diverse grootschalige bodemingrepen plaatsgevonden op het terrein. Hoewel er nog niet veel archeologisch onderzoek gebeurde ten noorden van de dorpskern van Ingelmunster, duiden de gekende sites er op dat er in Romeinse periode en in de volle en late middeleeuwen menselijke aanwezigheid was in deze regio. Het terrein is gelegen op matig natte tot matig droge licht zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Er bevinden zich geen afdekkende bodemlagen bovenop de moederbodem. De kans dat er in situ steentijd artefactensites bewaard zijn in dergelijke bodems, is klein; op de reeds opgegraven sites ten westen en zuidwesten van het plangebied, met gelijkaardige bodemkundige eigenschappen, was er geen potentieel voor in situ bewaarde steentijdsites. Dit in overweging genomen, kan er aan het terrein een gemiddelde archeologische verwachting gegeven worden voor het aantreffen van sites met grondsporen, met een verhoogde trefkans voor sites uit de Romeinse periode en de volle en late middeleeuwen.

Van het totale plangebied, 2,7ha groot, zullen er maar werken gebeuren op een zone van 19500m² (op de percelen in het zuidoosten gebeuren geen werken). De bebouwing neemt 2892m² in van deze zone. Ca. 9000m² van de zone is reeds verstoord, ca. 1000m² hiervan is verstoring gelegen onder de

huidige bebouwing. De resterende oppervlakte, ca. 8608m², is onbebouwd en mogelijk onverstoord. Het betreft echter een lappendeken van onverstoorde deelzones. De geplande werken betreffen de afbraak van de bestaande bebouwing, inclusief funderingen, en het vlak maken van het terrein. Hierbij worden de bestaande vijvers opgevuld, en worden de kunstmatige ophogingen effen gemaakt tot op het bestaande maaiveldpeil. Mogelijk wordt er later een nieuwe invulling gegeven aan de site, maar er zijn nog geen concrete plannen voor een eventueel toekomstig project. De afbraak van de bestaande gebouwen situeert zich voornamelijk in het noordoosten van het plangebied, daarnaast zijn er nog enkele kleinere alleenstaande gebouwtjes verspreid over het terrein. De gezamenlijke oppervlakte van deze gebouwen bedraagt 2892m², daarvan is ca. 1000m² voorzien van een kruipkelder waardoor het bodemarchief hier meer dan waarschijnlijk verstoord is. De kans is niet onbestaande dat de sloop van de gebouwen en de opbraak van de funderingen van de niet-onderkelderde gebouwen gepaard gaat met een impact op het archeologisch bodemarchief – zij het wel plaatselijk, beperkt in omvang en verspreid gelegen van elkaar (bij puntfunderingen) of lijnvormig (bij sleuffunderingen).

Archeologisch gezien geldt er voor het plangebied een gemiddelde verwachting voor het aantreffen van sites met grondsporen, met een verhoogde trefkans voor sites uit de Romeinse periode en de volle en late middeleeuwen. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Wel heeft de studie aangetoond dat er sinds de jaren 1970 diverse grootschalige, verspreid liggende verstoringen hebben plaatsgevonden op het terrein. Het archeologisch bodemarchief zal hierdoor reeds in aanzienlijke mate zijn vernield. De geplande werken zijn van die aard dat ze enkel ter hoogte van de bestaande bebouwing een mogelijke impact op het bodemarchief kunnen hebben. Deze impact zal echter beperkt zijn. Alle gegevens in acht genomen: een gemiddelde archeologische verwachting; reeds veel verstoring aanwezig op het terrein, ook ter hoogte van de gebouwen; de bodemingrepen met mogelijke invloed op het archeologisch bodemarchief zijn beperkt in omvang en verspreid gelegen, kan gesteld worden dat een verder vooronderzoek niet zal leiden tot nuttige kenniswinst, waardoor de kosten-baten analyse negatief zal uitdraaien. Misschien dat er bij een toekomstige ontwikkeling van het plangebied wel bodemverstoringen zullen plaatsvinden die een verder vooronderzoek kunnen noodzaken, maar die werken zijn op dit moment nog niet gekend en dus geen onderwerp van deze archeologienota.

Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologische sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.